

[Landbrugsministeren.]

kulsforekomster, og samtidig at støtte beskæftigelsen på egne, hvor befolkningen er hårdt ramt af arbejdsløshed.

Jeg håber, at det må være muligt i det udvalg, der skal beskæftige sig med dette lille lovforslag, at opnå enighed om dets gennemførelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

M. Larsen: Da der er udtalt ønske om udvalgsbehandling, skal jeg tillade mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tillæg til lov om opførelse af arbejderboliger på landet. (Vedr. maksimumsbeløb for byggelån m. m.).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1783; fremsættelsen findes i tidenden sp. 3008).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Bladt: Det foreliggende forslag til lov om tillæg til lov om opførelse af arbejderboliger på landet indeholder kun få og små ændringer i forhold til den gældende lov og kan ikke give anledning til mange bemærkninger.

I forslagens § 1 samt §§ 3—6 erstattes ordet „landarbejderboliger“ i den gældende lov med: „arbejderboliger på landet“. Derved bringes lovtæksten i overensstemmelse med lovgivningens karakter. Det var allerede forudsat ved lovens behandling i 1947, at en større kreds end de egentlige landarbejdere kunne komme i betragtning efter denne lov. Denne forudsætning har dog ikke, således som det rigtigt er anført i bemærkningerne til forslaget, helt været opfyldt i det ønskelige omfang i de forløbne år på grund af, at rådighedsbeløbet til udlån har været utilstrækkeligt. Der er dog i så

henseende sket en væsentlig ændring i den rigtige retning ved den udlånslov, der blev færdigbehandlet i forgårs her i dette høje ting, hvorefter rådighedsbeløbet til byggelån er blevet forhøjet med 7,5 mill. kr. årlig.

Der er en enkelt ting, som jeg gerne vil gøre en bemærkning om. Det forekommer mig noget uklart formuleret, hvem der kan søge lån i henhold til denne lov. I lovens andet afsnit, § 2, står, at for at kunne komme i betragtning skal man være beskæftiget ved normalt forefaldende arbejde på landet. Men så er spørgsmålet, om vi er enige om, hvad der er normalt forefaldende arbejde på landet. Vi ved, at først og fremmest er landbrugets arbejdere kvalificeret. I bemærkningerne til forslaget her nævnes mejerister, kontrolassistenter, skovarbejdere og teglværksarbejdere. Jeg har også bemærket, at man ved en tidligere behandling af denne lov har nævnt landpostbude. Jeg forstår det således, at lovforslaget må omfatte de grupper af arbejdere på landet, som i økonomisk henseende må siges at være ligestillede, f. eks. også dræningsarbejdere, grusgravsarbejdere, gartneriarbejdere, arbejdere, som fortrinsvis er beskæftiget ved kommunen o. s. v. Men hvorledes med arbejdere, som er beskæftiget f. eks. i et cementstøberi? Er det normalt forefaldende arbejde på landet? Efter min opfattelse skelnes der i loven heller ikke klart mellem faglærte og ufaglærte arbejdere, idet der netop nævnes nogle kategorier, som i hvert fald har en vis specialuddannelse.

Når dette spørgsmål har optaget mig en del, hænger det måske også sammen med, at vi i min valgkreds, i Augustenborgkredsen, har et særligt problem, idet vi har en af provinsens største industrivirksomheder, som ligger ude i en ren landkommune, Danfoss-fabrikken. Langt det største antal af fabrikkens arbejdere bor i landkommuner på Als. Disse industriarbejdere på landet, kan man kalde dem, vil efter min opfattelse ikke kunne komme i betragtning efter loven, men hvis virksomheden fortsætter den voldsomme udvikling, som den er inde i, vil det i stor udstrækning blive disse fabriksarbejdere, som kommer til at bo i arbejderboligerne, hvis de altså er så heldige at opnå lån, inden de får ansættelse på fabrikken. Jeg vil gerne spørge den højtærede land-

[Bladt.]

brugsminister, hvad han mener om det fortolkningsspørgsmål, som jeg her har omtalt, og om ministeren ikke mener, at vi i et udvalg kunne finde frem til en mere præcis udformning af, hvad der menes med normalt forefaldende arbejde på landet.

Ændringen i det foreliggende lovforslags § 2 tilsigter en forenkling af lovens § 9 og er iøvrigt nødvendig som følge af den sidste år gennemførte grundlovsændring. Efter ordlyden i den hidtidige § 9 skal der for hvert finansår indenfor et ved særlig udlånslov bestemt maksimum efter forhandling bl. a. med begge rigsdagens finansudvalg fastsættes størstebeløb for lån o. s. v. I den nye bestemmelse siges det ret og slet, at der kan tilstås byggelån indenfor et ved særlig udlånslov for det pågældende finansår fastsat maksimumsbeløb, samt at forslag til udlånslov fremsættes i folketinget såvidt muligt inden 15. november året forud. Det synes jeg er en fornuftig ændring.

Efter § 8 bemyndiges landbrugsministeren til at lade loven af 1947 optrykke med de ændringer, der er gennemført siden da. Dette kan jeg give tilslutning til, og jeg finder det hensigtsmæssigt.

Må jeg lige til slut sige, at jeg har gjort mig visse tanker med henblik på en eventuel fremtidig revision af denne lov, idet jeg mener, at der kan være anledning til visse principielle ændringer. Det skal jeg imidlertid ikke komme nærmere ind på i dag, men blot antyde det ønskelige i, at vi inden altfor længe kan få lejlighed til at se på denne iøvrigt udmærkede lov.

Jeg skal anbefale det foreliggende lovforslag til velvillig behandling, og mit parti vil gerne medvirke til dets gennemførelse.

Sønderup: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Niels Eriksen, er forhindret i at være tilstede, skal jeg på min gruppes vegne anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Clausen (Olufskjær): Da vort partis ordfører har fået forfald, skal jeg på mit partis vegne tilsige velvillig behandling af lovforslaget, da dette stort set kun tilsigter en naturlig udvidelse af den kreds af landarbejdere, som kan komme i betragtning.

Jeg vil henstille til den højtærede landbrugsminister at se nøje på, hvilket behov

for arbejderboliger der er i de pågældende egne; jeg har nemlig bragt i erfaring, at der visse steder bevilges flere lånetilsagn, end der er brug for, navnlig i kommuner, som grænser op til købstæderne, og jeg synes, det er af væsentlig betydning, at der ikke ydes lån under forkerte forudsætninger.

Der er en ting, som undrer mig, og det er, at arbejderboliger i landkommunerne kan bygges 40—60 pct. billigere end huse af samme størrelse til arbejdere i byerne. Var det ikke rimeligt at få undersøgt årsagerne til denne store forskel i byggeomkostningerne? Det vil jeg bede den højtærede minister have sin opmærksomhed henvendt på.

Iøvrigt kan jeg tilsige mit partis velvillige behandling af lovforslaget.

Kirkegaard: Da lovforslaget om udlån til arbejderboliger på landet for ikke mange dage siden var til behandling her i tinget, fandt der en lille meningsudveksling sted mellem de ærede medlemmer hr. Bladt og hr. Aage Fogh. Jeg kan ganske henvise til, hvad det ærede medlem hr. Aage Fogh sagde ved den lejlighed, og vil derfor indskrænke mig til at anbefale, at man stemmer for det foreliggende lovforslag. De foreslåede ændringer angiver nok så tydeligt som tidligere lovens formål og omfang.

Oluf Pedersen: Vi fra vor side har aldrig haft sympati for, at der efter denne lov om opførelse af arbejderboliger på landet opføres boliger for landmandens, arbejdsgeberens, regning, og vi har tidligere fremsat ændringsforslag om, at denne bestemmelse gled ud, men det er jo desværre ikke sket. Nu foreslår man så, at den kreds af arbejdere, som kan komme i betragtning, udvides til at omfatte alle.

Lovens bestemmelser giver ikke anledning til større betænkeligheder, når man tager i betragtning, at lån iøvrigt også kan gives efter byggestøtteloven, og at staten efter dette lovforslag slipper med at skulle betale omkring halvdelen af, hvad der må ofres efter byggestøtteloven; som den billigere form må den her behandlede jo foretrakkes. Men på lang sigt må man vel se at komme bort fra at skulle give støtte til byggeriet. Det kan jo ikke nægtes, at i forhold til alt andet er byggeomkostningerne

[Oluf Pedersen.]

her i landet steget stærkt, og man kan vel ikke lade være med at tro, at denne stigning har forbindelse med statsstøtten.

Landbrugsministeren (Smørum): Det ærede medlem hr. Bladt mente ikke, at bemærkningernes opremsning af, hvilke arbejdere der kan komme i betragtning, er fyldestgørende nok. Der står ordret, at de, der kan komme i betragtning, er „mejerister, kontrolassistenter, skovarbejdere, teglværksarbejdere og lignende“. Jeg tror ikke, det vil være muligt at anføre i selve loven, hvem der kan komme i betragtning; det må vist overlades til administrationens skøn, og med de eksempler, bemærkningerne anfører, skulle det ikke være så vanskeligt for administrationen at finde ud af, hvem der er tænkt på. Men jeg har naturligvis ikke det mindste imod, at man i et udvalg prøver at finde frem til en mere udtømmende forklaring, og jeg er rede til at yde min medvirken dertil.

Det ærede medlem hr. Clausen (Olufskjær) gjorde opmærksom på det nødvendige i at sikre sig imod en sammenbunkning af arbejderboliger nær købstæder og stationsbyer. Jeg er enig med det ærede medlem i, at det er vigtigt, at der de steder, hvor der opføres arbejderboliger, også er mulighed for beskæftigelse, og det tror jeg også er et forhold, som man fra administrationens side lægger megen vægt på at få i orden.

Det ærede medlem hr. Oluf Pedersen fandt det rigtigst, at staten giver støtte til arbejderne selv til opførelse af deres boliger og sagde videre, at hans parti har altid været imod, at der også gives statsstøtte til arbejdsgiverne til opførelse af arbejderboliger. Jeg kan trøste det ærede medlem med, at det kun er i meget, meget ringe omfang, at lovens bestemmelse om, at lån også kan gives til arbejdsgiverne til dette formål, er bragt i anvendelse — sammenlignet med statsstøtten til arbejderne selv.

Jeg takker samtlige ærede ordførere for deres tilsagn om at medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Bladt: Jeg tager den højtærede landbrugsministers udtalelser til efterretning; vi må jo så håbe på, at administrationen, der skal

behandle disse andragender, vil være i stand til at skelne på retfærdig vis. Men det er i hvert fald min opfattelse, at det er meget vanskeligt at fastslå, hvem der er kvalificeret, og hvem der ikke er det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Bladt: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tillæg til statshusmandsloven. (Vedrørende forfølsret, rentebetaling m. v.).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1769; fremsættelsen findes i tidenden sp. 3002).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 8 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om tillæg til statshusmandsloven. [Af Aage Fogh m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1765; fremsættelsen findes i tidenden sp. 2854).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Landbrugsministeren (Smørum): Det lovforslag, som er fremsat af det radikale venstre, går ud på, at der skal kunne ydes en kvalificeret køber, der overtager et bestående jordrentebud, et suppleringslån af jordfonden, således at de samlede statslån kan bringes op til 120 pct. af ejendoms-skyldværdien.

Endvidere går lovforslaget ud på, at der i disse ejerskiftetilfælde skal kunne dispenseres fra den pantsætningsgrænse, der gælder for jordrentebudene, således at køberen til delvis berigtigelse af købesummen kan